

Nyhetsbrev

Undervisningssykehjemmet og Senter for aldersforskning i Tromsø. Nr. 2 - 2004

I dette nyhetsbrev:

– ”Slik var det og slik ble det” ved professor Arne Nordøy

USH Tromsø :

- Undervisningssykehjemmet er kommet for å bli
- Vårkonferansen 2004
- Frie midler 2004
- Relasjonen mellom personalet og pårørende i sykehjem v/ førsteamanuensis Hans Ketil Normann

SAT :

- Ny daglig leder ved SAT
- Konferanse i november 2004
- Forum for aldersforskning

Nytt fra :

- Styringsgruppa USH Tromsø

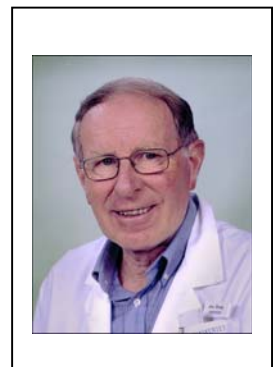
Redaksjon og foto:

Kirsti Hagen, Toril B. Mobakken og Pål V. Storeheier

Slik var det tenkt og slik ble det.

Utfordringer for aldersforskningen v/Arne Nordøy.

Tidlig på 90-tallet flyttet Universitetsklinikken til Breivika. Tilbake sto til slutt en ensom og forlatt Kvinneklipp. En liten gruppe, litt naive, men meget entusiastiske og seriøse helsearbeidere i samarbeide med noen av de gamle i Tromsø fant ut at her var det muligheter til å gjøre en innsats for de gamle og syke i Tromsø og for så vidt i hele Nord-Norge. Ideen om Elisabethsenteret var en realitet. Senteret skulle omfatte behandlingstilbud i grensesonen mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten med rehabilitering og behandling, med opplæring av pasienter, pårørende og helsepersonell. Senteret skulle stimulere og bidra til utdanning av helsepersonell for den eldre generasjon, heve kompetansen og sist, men ikke minst forskning om eldre skulle få en fremtredende plass.

Alle som har fulgt denne historien vil huske et langt og smertefullt forløp med mange nederlag, men også med viktige seirer. Senter for Aldersforskning i Tromsø (SAT) har vært en realitet i 5 år. Undervisningssykehjemmet i Tromsø (USH i Tromsø) er etablert på Kroken Sykehjem og Elisabethsenteret åpner hele bygget i september 2004 med en rekke tilbud til gamle med ulike kroniske sykdommer etter å ha vært delvis i drift de sist 4 år.

Det gjenstår nå å skape et godt og fornuftig samarbeide mellom de ulike aktører i eldreomsorgen og ikke minst mellom disse 3 enheter og hovedaktørene i eldreomsorgen, Geriatrik Avdeling ved UNN, Sykehjemmene i Tromsø og Hjemmetjenesten, slik at vi kan gjøre Tromsø til et forbilde på hvordan dette store og lenge forsømt feltet kan utvikles videre. Vi er nå kommet så langt at vi har alle muligheter til å få dette til. Vi har lært av nederlagene. I samspillet mellom de enkelte ledd i Helsetjenesten. Høgskolen i Tromsø og Universitetet har vi en unik mulighet til å skape en modell som det knapt finnes maken til. Nå er det opp til oss å finne de riktige strukturer for kursen videre. Utviklingen i samfunnet med økende antall gamle og av disse mange med kronisk sykdom setter store krav til oss. La oss vise de gamle at vi får det til slik at de kan være bekjent av oss.

Undervisningssykehjemmet er kommet for å bli!

Undervisningssykehjemsprosjektet ble etablert for 5 år siden og avsluttet 31.12.03. Tanken var å tilføre den kommunale eldreomsorgen en parallell til Universitetssykehusene. Gjennom utvidet samarbeid og samhandling mellom sykehjem og høgskole- og universitetsmiljøer skulle prosjektet bidra til økt kvalitet i eldreomsorgen gjennom å heve kvaliteten på tjenestene, heve omsorgsarbeidets status og utvikle gode læringsarenaer for ansatte, elever og studenter..

I en pressemelding 12. mars 2004, melder Sosialdepartementet ved sosialministeren at USH-satsingen gjøres permanent for sykehjemmene i universitetsbyene og Karasjøk. Forts. side 2.

Målsettingen med videreføringen er at de etablerte undervisningssykehjemmene skal kunne bistå som fødselshjelpere for andre kommuner som ønsker å utvikle undervisningssykehjem. I videreføringen av virksomheten legges det opp til at undervisningssykehjem skal delta i et nasjonalt nettverk i Sosial- og helsedirektoratets regi, blant annet for å legge til rette for kunnskapsoverføring og fagutvikling.

Undervisningssykehjem er nå fast etablert i universitetsbyene Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo. I Tromsø kommune er **Kroken sykehjem** valgt som kjernesykehjem. Samarbeidsparter med kommunen er Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Tromsø, Universitetssykehuset i Nord-Norge og Videregående skole i Troms. Styringsgruppa for Undervisningssykehjemmet i Tromsø vektlegger at Undervisningssykehjemmet skal initiere forskning og fagutvikling i sykehjemmet, kompetanseheving internt og eksternt, samt nettverksbygging. Hovedmålsetting er å bidra til kvalitet i omsorgen for den skrapelige gamle og å skape en lærende organisasjon preget av kritisk refleksjon og utvikling av ny kunnskap og praksisformer.

Sosialminister Ingjerd Schou i samtale med Birger Nyland

Vårkonferansen 2004

Vårkonferansen er stedet der noen av de som har fått tildelt "frie midler" året før har mulighet til å legge fram sine faglige prosjekt. Konferansen ble arrangert 23. mars, og det var 130 deltagere på konferansen. I år var det spesielt mange fra sykehjem i Troms fylke som deltok, i tillegg til samarbeidsparter, elderråd, pensjonistforeninger og videregående skoler. Hjelpepleier Ellen Josefsen og ergoterapeut Anette Eidesen fra Nordkapp Helsesenter holdt årets innledningsforedrag om **"Erfaringer fra arbeid med sansestimulering"**. Dette var et engasjert innlegg om alt fra gleden ved å spise en is til koking og fortæring av margebein. Kommuneoverlege Anne Helen Hansen i Tromsø holdt et spennende innlegg om **realiteter og visjoner i forhold til legerollen i sykehjem**, mens personalsjef Wenche Bergmo Tromsø kommune, utfordret oss til å finne fram **gledden og humoren i arbeidshverdagen**. Andre foredrag som ble presentert var:

Tilpasset bruk av pleieplaner i avdeling med aldersdemente v/ sykepleiere Gerd Pedersen og Torunn Stenhaug, Omsorgstjenesten Jadeveien, avd. Dalheim **Godt å være - godt å lære**, sykehjemmet som praksisplass, v/ avd. leder Nils Erik Olsen avd. Nerstranda, Kroken sykehjem og fagutviklingssykepleier Toril B. Mobakken **USH, Minnealbum til personer med demens** v/ avdelingsleder Karin Svendsen, Omsorgstjenesten Jadeveien, avd. Solstrand. På det siste foredraget deltok også Ottar Olsen, beboer på avdeling Solstrand og delte sitt minnealbum med oss som var deltagere på konferansen. Dette ble en uforglemmelig avslutning som viste oss hvor viktig minner er og hvor riktig visualisering er for å stimulere minnet.

Frie midler 2004

Styringsgruppen USH Tromsø ga i møtet 09. februar 2004 leder Jan Hugo Hermansen og leder for Undervisningssykehjemmet fullmakt til å tildele årets frie midler ut fra de kriterier som Styringsgruppen har fastsatt. I år var det 16 søknader, av disse var det 5 søknader som ikke ble innvilget.

Her er det mange spennende prosjekt som vi ser fram til å høre om på Vårkonferansen i 2005

Fra **USH Tromsø - Kroken sykehjem og Omsorgstjenesten Jadeveien** har disse fått midler: Karin Svendsen for avdeling Solstrand til *Å forbedre pasientenes spisesituasjon og For å skrive artikler til publisering av minnealbum*, Ann Rita Johansen/Nils Erik Olsen, Avdelingene Lanes og Nerstranda til *Utvikling av kunnskap gjennom praktisk handling (videreføring av prosjekt fra 2003)*, Bergliot Tveit og Rigmor Bjørklund, avdeling Minde til *Individuell aktivisering av pasienter på en sykehjemsavdeling*, Anne Sørensen avdeling Gimle til *Fordypning i undervisningsopplegget "Trang - helst ikke"*, Avdeling Bukta i samarbeid med avdeling Lanes til *Oppstart av "Sigaren" - en reminisensgruppe for menn*, Wenche Giæver, avdeling Bukta til *"Bukta SPA" - massasje, dufter og musikk til de skrapeligste eldre*.

Andre: Ressursgruppen for reminisens og minnearbeid v/ Torhild Jonassen til *Ferdigstilling av sanghefte for de som har levd en stund*, Irene Hansen, Narvik sykehjem til *Hospitering på Kroken sykehjem / Omsorgstjenesten Jadeveien*, John Arve Skarstad, Seminaret ReHabilitering og omsorgssenter i Tromsø til *Å gjennomføre en spørreundersøkelse om brukermedvirkning*, Kari Torgersen, Nordøya hjemmetjeneste i Tromsø til *Sosial stimulering av personer med demens i omsorgsbolig*.

Ny daglig leder ved Senter for aldersforskning i Tromsø

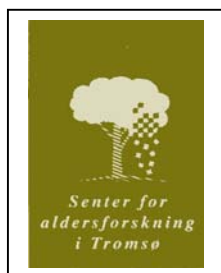
Siden 1. mars 2004 har Pål Vegar Storeheier vært ansatt som daglig leder for senteret. Han er utdannet fysiolog og har doktorgrad i zoofysiologi. Storeheier kom fra et engasjement som førsteamanuensis ved Universitetet i Tromsø og har tidligere jobbet som beredskapskonsulent ved Personalavdelinga til Universitetet.

Storeheier ser det som svært viktig at nylig frembrakt kunnskap fra forskningen videreformidles til de som jobber med eldre, og ser på samarbeidet med Undervisningssykehjemmet som en viktig link til forskning og undervisning i sykehjemmene. En egen spalte i "Nyhetsbrevet" vil derfor vies til forskning på eldre og eldreomsorg. Her vil både utfordringer innen feltet og nye forskningsresultater presenteres.

Storeheier synes han har blitt godt mottatt av både de ansatte ved senteret og av senterets samarbeidspartnere. På sikt ønsker han å bruke inntil 50% av tiden på egen forskning. Han gleder seg til å fortsette arbeidet med å styrke aldersforskningen i Tromsø.

Konferanse om sansetap og aldring i november 2004

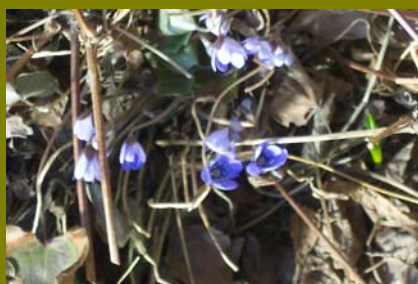
Senter for aldersforskning i Tromsø har gleden av å invitere til den syvende nasjonale konferansen om eldre. Konferansen vil avholdes 15.-16. november i Aud. Max på Hovedgården, Universitetet i Tromsø. Tema for konferansen er: "Sansetap ved normal aldring". Målgruppen er allmennleger, geriatere, sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, forskere, universitets- og høyskolepersonell, samt alle andre som jobber med eller underviser innen feltet aldring og eldreomsorg. Studenter, politikere, media og eldre ønskes også hjertelig velkommen. Vi kommer tilbake på sensommeren med nærmere informasjon om program og påmelding.

Forum for aldersforskning

Senter for aldersforskning i Tromsø inviterer alle som er interessert i å følge med på hva som skjer innen forskning på eldre og alderdom til å delta i **Forum for aldersforskning**. I denne seminarserien ønsker vi å presentere et tverrsnitt av den forskningen som foregår innen feltet i Tromsø. Vi pleier å avholde to seminarer i semesteret. Neste seminar avholdes *tirsdag 4. mai klokken 14.15 i Institutt for samfunnsmedisin (ISM) sitt møterom på plan 11 i MH-bygget på Universitetet*. To temaer vil presenteres i det førstkommende seminaret:

Professor Bård Smedsrød: "Aldrings-substanser svekker leverens blodrensefunksjon"

Professor Rolf Jorde: "Eldre og diabetes i Tromsø". **Alle interesserte er hjertelig velkomne.**

Blåveis i Movika 6. april 2004

Ord for måneden

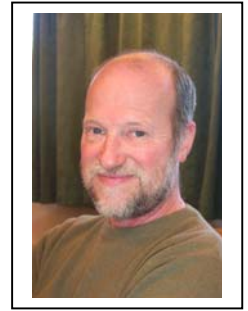
"Bekymre deg ikke for det som er forbi, vend deg mot det som kommer.

Vær ikke redd om det går langsomt fremover; vær bare redd for å stå på stedet hvil"

Kinesisk ordtak

”Relasjonen mellom personalet og pårørende i sykehjem”. Førsteamanuensis Hans Ketil Normann

ved Avdeling for sykepleie og helsefag, Universitetet i Tromsø, og bistilling (forskerstilling) ved Undervisningssykehjemmet (USH) i Tromsø

I ”Nyhetsbrevet” nr. 20, 2003 hadde jeg en orientering om mitt forskningsprosjekt ”Relasjonen mellom personalet og pårørende i sykehjem”. Hensikten med prosjektet er å få frem endring til det bedre i forhold til hovedproblemstillingene i prosjektet som er:

- Hvordan tilrettelegge for mest og best mulig samarbeid mellom pleiere og pårørende?
- Hva kan bidra til å involvere de pårørende mest og best mulig i pasientenes liv i sykehjemsavdelingen?

Regional komité for medisinsk forskningsetikk, Nord-Norge (REK Nord) har gitt sin tilslutning til prosjektet. Prosjektet er konsesjonspliktig og ble godkjent av Datatilsynet i slutten av januar i år. Det ble i februar sendt ut forespørsler til pårørende og pleierne ved to avdelinger på Kroken sykehjem om å delta i prosjektet. Det ble sendt ut forespørsel til hver pasients nærmeste pårørende (den person som stod oppført i pasientkardex) ved de to avdelingene, dvs 30 pårørende. Det viste seg at 7 av disse hadde hjemstedsadresse langt utenfor Tromsø kommune, og en av disse bodde i utlandet. Første henvendelse ga 6 positive svar fra pårørende. Den pårørende som bodde i utlandet ble eliminert fra prosjektet. En pårørende kontaktet også sykehjemmet og ga beskjed om at han ikke ville delta. Den 26. mars ble det sendt purrebrev til 22 pårørende (30 minus de 6 som hadde samtykket i deltakelse samt de to som utgikk fra prosjektet). Pr dags dato ser det ut til at 8 pårørende og 10 pleiere vil inngå i prosjektet.

De første intervjuene og frekvensstudiene av besøk fra pårørende starter i mai. Undervisningsopplegget, de resterende frekvensstudiene og oppfølgingsintervjuene vil finne sted høsten 2004. Våren 2005 er planlagt til skriving av artikler og utarbeiding av et permanent undervisningsprogram. Jeg vil takke for all velvilje jeg har møtt så langt i forhold til mitt prosjekt. En spesiell takk til pårørende og pleiere som har sagt seg villige til å delta i prosjektet. Med dette vil jeg ønske dere alle en riktig flott vår og sommer!

Nytt fra styret i Undervisningssykehjemmet i Tromsø

Styringsgruppen hadde møte 19.04.04, og de viktigste sakene som ble behandlet av styret er kort fortalt:

- Organisering av Undervisningssykehjemmet som en del av Kroken sykehjem
- Partneravtale mellom Undervisningssykehjemmet og Omsorgstjenesten Jadeveien
- Fornying av samarbeidsavtalene med Universitetet, Høgskolen, Universitetssykehuset og videregående skoler.
- Gjennomgang og godkjenning av Strategi og handlingsplan for 2004.

Ellers har USH Tromsø, Kroken sykehjem fått bevilget 1 million kroner fra Sosial og helse direktoratet, der kr. 100 000 er øremerka til samarbeid med USH Karasjok.

Slik når du de ansvarlige i SAT og USH

Ansvarlige ved SAT

Pål Vegar Storeheier, Senter for Alderforskning i Tromsø, Teorifagbygget (bygg 2), Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Treffes på telefon 776 46940 / 414 41306 og e-post paals@fagmed.uit.no. SAT sin hjemmeside er: <http://www.fm.uit.no/info/ikm/sat>.

Ansvarlige ved USH Tromsø;

Kontoret til USH er i andre etasje på Kroken sykehjem. Vi har telefonnummer; 77 67 28 50 og 77 75 73 47. Der kan medarbeiderne treffes. Undervisningssykehjemets hjemmeside: www.undervisningssykehjem.net, og e-post: uspkrok@start.no. Leder; Kirsti Hagen, treffes på telefon 77 67 28 50 og 77 75 73 47, e-post; kirsti.hagen@tromso.kommune.no Fagutviklingskonsulent Toril Bülow Mobakken; treffes på telefon: 77 75 73 46 og 48 03 45 99, e-post: toril.b.mobakken@tromso.kommune.no